

STRATEGII DIDACTICE INTERACTIVE DE PREDARE A SUBSTANTIVULUI ÎN GRUPELE DE STUDENȚI STRĂINI (turci)

Liliana NEAGA, lector

Summary

A new communicative approach: a "middle way", methodological eclecticism and adjustment of content and methods to the students' needs and interests are the major objectives in teaching Romanian as a foreign language. At present, the promotion of the Romanian language takes place under favorable circumstances, since the linguistic policy of the Council of Europe expressly stipulates the enhancement of teaching and learning foreign languages. It is a favorable moment for the creation of new instruments for teaching Romanian, which should make valuable use of previous experience in the field.

Gramatica este un sistem logic complex ce lucrează cu câteva „domenii gramaticale”. Merită remarcat că fiecare domeniu gramatical este o structură în sine: independentă și perfect definită. Totuși, pentru a funcționa corect, gramatica solicită ca toate domeniile gramaticale să interacționeze, mai mult sau mai puțin: scopul final este: *înțelegerea mesajului transmis*. În acest sens, nu trebuie pierdut din vedere faptul că mesajul transmis trebuie să fie exprimat *corect și complet*, în ceea ce privește forma lui gramaticală, dar și *perfect* în ceea ce privește înțelesul.

Limba română are o gramatică deosebit de dificilă, în special datorită „formeii morfologice” care poate fi chiar foarte complicată. Pentru a se controla pe deplin înțelesul mesajului transmis, gramatica limbii române trebuie studiată cu foarte multă atenție. Indiferent de metoda folosită, învățarea unei limbi străine presupune și învățarea gramaticii acesteia: forme, structuri, relații între termeni și combinarea acestora. Pentru îndeplinirea unui scop comunicativ trebuie să ajungem în posesia mijloacelor pentru realizarea acestuia. Conform Cadrului European al Limbilor [1], gramatica nu mai este elementul de bază la fiecare nivel și sarcina fiecărui profesor este de a cântări foarte atent câtă gramatică și cum o introduce la fiecare lecție, cum prezintă faptele de limbă, cum le structurează, astfel încât aceste informații gramaticale să ajute la realizarea scopului comunicativ cu maximă ușurință și eficacitate pentru studenții străini.

Gramatica destinată învățării limbii române de către străini prezintă particularități care o disting de gramatica destinată specialiștilor sau de cea destinată predării limbii române în școală elevilor alolingvi, sau ca limbă maternă. Dintre motivele care determină în mod necesar această diferențiere reținem, aici, numai pe acela referitor la bogăția morfologică a limbii române. Pentru un străin, indiferent care este limba sa maternă, primele și cel mai greu de trecut obstacole sunt cele legate de însușirea modificărilor formale pe care le cunosc cuvintele românești introduse în enunțuri. El trebuie să știe, de exemplu, că forma de plural a lui *dulap* este *dulapuri*, nu *dulapi*, că se spune *eu merg*, dar *tu mergi*, și *prefer*, nu *preferez troleibuzul*, *îl întîlnesc pe Mihai*, nu *întîlnesc Mihai*. De aici până la enunțuri românești corect formulate e multă muncă și profesionalism din partea profesorului și multă străduință din partea studentului.

În esență, gramatica pentru străini – **gramatica practică, comunicativă, funcțională** – trebuie să prezinte o variantă simplificată a sistemului limbii fără, însă, să-l denatureze; să pună în evidență regularitățile din structurile morfosintactice și să formuleze mai întâi acele reguli care au sfera de utilizare cea mai largă, fără, însă, să neglijeze excepțiile sau regulile cu aplicație la un număr mic de cazuri, mai ales dacă acestea au un mare randament funcțional; să favorizeze nu demersul bazat pe recunoașterea structurilor pornind de la reguli, ci demersul de tip constructiv care îl pune pe cel ce învață limba română ca limbă străină în situația de a construi, printr-un efort propriu, structura de învățat, pornind de la elementele deja asimilate pe care le „prelucrează” potrivit regulii date.

Deși libertatea profesorului care predă o limbă străină este aproape nelimitată din punct de vedere metodologic, în lumina generoasei direcții eclecticice a ultimilor 20 de ani, totuși există câteva principii care adaptează gramatica la profilul actual al cursantului de RLS (română ca limbă străină), fie el copil de emigranți/imigranți, student, om de afaceri etc. De exemplu: mutarea abilităților de receptare dinspre text spre imagine, dinspre succesivitatea textului spre simultaneitatea schemei, determină inevitabil renunțarea la

explicațiile dense, metalingvistice, și concentrarea în scheme și diagrame ușor de asimilat a structurilor gramaticale. Importanța acordată competențelor de comunicare în învățarea limbilor, asociată cu teoria inteligențelor multiple a lui Gardner [2], face practică dobândirea și exersarea abilităților lingvistice prin receptarea și producerea de text oral.

În procesul de predare/învățare a limbii române de către studenții străini elementele de gramatică se introduc gradual, iar *numărul și genul substantivului* se predau la unitatea a treia, după conjugarea verbului *a fi*.

Bazându-ne pe principiile de predare-învățare a gramaticii în plan funcțional, utilizăm la faza inițială imagini și cuvinte. Această activitate îi ajută pe studenți să înțeleagă ca în limba română ființele și lucrurile gramatical au forme de gen și număr diferite, deoarece în limba lor maternă (turcă) nu au categoria genului. De ex: un student, o studentă, două studente, doi studenți.

De ex: un copac, doi copaci, o pisică, două pisici.

Inițial cuvintele sunt alese din temele studiate anterior, apoi se introduc și cuvinte noi.

Fără a folosi explicații metalingvistice, la etapa următoare, li se propune studenților tema gramaticală concentrată într-un tabel pentru a însuși mai ușor modelele de formare a numărului și genului substantivelor.

gen	Sg.	Pl.	Exemple:	Excepții:
Masc.	o	-i	Pom-pomi	Om-oameni
	-u	-i	Metru-metri	
	-e	-i	Câine-câini	
	-i	-i	Ochi-ochi	
Fem.	-ă	-e	Elevă-eleve	Soră-surori Noră-nurori Mână-mîini Oaie-oi
	-ă	-i	Limbă-limbi	
	-e	-i	Bere-beri	
	-a	-le	Pijama-pijamale	
	-ea	-le	Cafea-cafele	
	-ie	-i	Cheie-chei	
	-ie	-ii	Familie-familii	
Neurtu	-0	-e	Autobuz-autobuze	Nume-nume Ou-ouă
	-0	-uri	Pix-pixuri	
	-u	-e	Teatru-teatre	
	-u	-uri	Tablou-tablouri	
			Exercițiu -exerciții	
Atenție: gentă –genți		fată-fete		poartă-porti
Fereastră-ferestre		pară-pere		roată-roți

Această schemă îi va ajuta pe cursanți să introducă cuvintele noi într-un model sau altul.

Prin urmare, după ce un nou material lingvistic este introdus, recurgem la diferite tipuri de exerciții (substituție, transformare ș.a.). Activitate pe care o propunem este folosită în procesul de predare/învățare a limbii române studenților străini cu scopul de a exersa și a automatiza fenomenul gramatical.

De ex.: Formați pluralul substantivelor, urmând modelele:

Masculin:

Profesor- 0/i Pom- Elev-	Brad- d+i=zi Ghid-
Student- t+i=ți Bărbat-	Copil- l+i=i Cal-
Pas- s+i=și Urs- Rus -	Tehnician- ian/ieni Politician- Muzician-
Ziarist- st+i=ști Dentist- Polițist-	Austriac- iac/ieci Liliac-

Feminin:

Cameră- ă/e Casă- Elevă-	Cheie- voc.+ie= i Femeie- Statuie-
Mașină- ă/i Mătușă- Usă-	Stație- cons.+ie=ii Familie- Informație-
Bere- e/i Scriere- Sosi re-	Cafea- ea/ele Stea- Pijama- a/ale

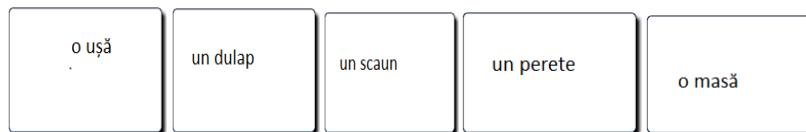
Neutru:

Tren- 0/uri Pix- Dulap-	Fotoliu- iu/ii Exercițiu-
Nume- e/e Prenume-	Tramvai- i/ie
Telefon- o+cons./oa+cons.+e Calculator- Balon-	Pahar- 0/e Caiet-

Automatizarea este importantă în cazul erorilor gramaticale, totuși o simplă reproducere nu s-a dovedit a fi suficientă, întrucât și contextul este extrem de important. Dacă, de exemplu, studentul are probleme cu înțelegerea genului feminin, trebuie să i se ofere o serie de exerciții de imitație și de repetiție, legate mai ales de o anumită situație, preferabil autentică.

Fenomenul gramatical la care ne referim este discutat în cadrul temei lexicale: *Casă, dulce casă*. Iar acest lucru ne dă posibilitatea să inițiem situații autentice, în cadrul cărora putem exersa gramatica.

De ex.: **Descrieți sala de studiu în care sunteți.** Studenții primesc fișe pe care este scrisă denumirea unui obiect la singular, ei trebuie să formeze pluralul și să identifice obiectul, ulterior lipesc această fișă pe obiectul dat. Acestea rămân lipite până când studenții însușesc cuvintele date.

O altă activitate interactivă este formarea dialogurilor, în care cursanții sunt obligați să folosească anumite structuri noi, astfel practică gramatica și utilizează cuvintele de la tema dată. În baza unei imagini studenții formează dialog.

<p>De ex.: - Ce este aici? - Aici este o bucătărie. - Ce este în bucătărie? - În bucătărie este o masă și patru scaune. - În bucătărie sunt două frigidere? - Nu, în bucătărie este un frigider. - Ce este lângă un frigider? - Lângă un frigider este un dulap.</p>	
---	--

Un alt obiectiv operațional pe care îl folosim, este completarea spațiilor albe dintr-un text. La nivelul dat le cerem studenților să le completeze cu un singur cuvânt, ceea ce îi obligă să se gândească la logica și corectitudinea unei propoziții impuse și studentul este obligat să încadreze cuvântul în contextul propus. Acest exercițiu permite să verificăm folosirea corectă atât a formelor gramaticale, cât și a vocabularului.

De ex: **Descrieți imaginea, completând spațiile libere.**

<p>Aici este _____. În dormitor este un pat. El este între _____ și _____ Pe pat sunt _____, _____ și _____. Pe noptieră este _____. Un dulap este lângă _____. Lângă dulap, pe perete este _____. Pe jos este _____.</p>	
---	--

Învățarea unei limbi noi de către adulți presupune și comiterea multor greșeli, deoarece adultul are deja un sistem bine conturat al limbii materne. Desigur, erorile sunt imposibil de eliminat, totuși datorită unor strategii bine gândite, care ar include anumite exerciții numărul lor poate să scadă în mod considerabil.

Strategiile propuse ne ajută să însușim atât tema lexicală, cât și fenomenul gramatical și să evităm sau, cel puțin, să minimalizăm erorile legate de pluralul și genul numelor: ex. dulapi, scauni, mase, o frate, o câine ș.a

Atât în cazul erorilor gramaticale, cât și al celor lexicale, extrem de importantă ni se pare autocorectarea. Decât să le „servim” studenților forma corectă, e mai bine să-i încurajăm să se corecteze

singuri, amintindu-le modelele studiate, ceea ce în multe cazuri este o metodă eficientă, deoarece solicită mai multă conștientizare din partea studentului. Prin urmare, studenții se obișnuiesc cu folosirea vocabularului într-un context potrivit, fiind obligați, în același timp, să respecte regulile gramaticale.

Bibliografie

1. Cadrul european comun de referință pentru limbi, trad. din lb. fr. de Gheorghe Moldovanu. Chișinău, 2003.
2. Gardner H., Inteligențe multiple. Noi orizonturi. București: Editura Sigma, 2006.
3. Lado, R., Predarea limbilor – o abordare științifică. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1976.